

Dušan Pala — Fragmenty deníků z let 1941 a 1943

Michal Jareš

Básník a prozaik Dušan Pala, jehož dílo před nedávnem znovu připomněla edice knihy povídek *Stromy a kamení* (Akropolis, 2013), patří k nejvýraznějším postavám českého literárního existencialismu. Narodil se 25. května 1924 v Libošovicích u Sobotky, rodina se v roce 1934 přestěhovala do Prahy, kde Pala navštěvoval gymnázium. Po maturitě v roce 1943 se přihlásil na grafickou školu, ale protože byl ročník 1924, musel jako totálně nasazený odejít do výroby do továrny, kde utrpěl v roce 1944 úraz levé ruky a dlouhodobě se léčil. Po skončení války se přihlásil na češtinu a filozofii na FF UK v Praze, účastnil se kulturního života (mj. působil v redakci časopisu *Student*). Dne 15. listopadu 1945 spáchal sebevraždu.

Teprve posmrtně vyšla Palovi básnická sbírka *Krev a popel* (1946) a sbírka povídek *Stromy a kamení* (1947). V literárním archivu Památníku národního písemnictví se v doposud nezpracované Palově pozůstalosti nacházejí kromě literárních textů (mj. romány *Propast*, *Hrbáč Krauskopf* nebo fragment románu *Velký Pátek* a množství básní) a dopisů také fragmenty Palových deníků z let 1941 a 1943. Rozhodli jsme se je publikovat, abychom připomněli Palovu osobu. Zejména záznamy z roku 1943 jsou spíše než deníkem povídkou, která vypovídá o pubertálním dozrávání. Děkujeme tímto pracovníkům LA PNP za zpřístupnění dosud nedostupných materiálů i za jejich vstřícnost a ochotu.

Ediční poznámka

Při přípravě textů jsme vycházeli z rukopisného sešitu v Palově pozůstalosti v LA PNP, který obsahuje většinu zápisů z roku 1943, a z volných rukopisných listů, obsahujících zápisy z roku 1941 a zápis z 15. prosince 1943. Pala psal své záznamy rukou, a to vždy velmi intenzivním, živelným způsobem s častým přepisováním a škrty, navíc prakticky nedodržel okraje stránek. Vzhledem k tomuto faktu a vzhledem k časté výměně psacích potřeb (propisovací tužky různých barev, pero, tužka) se z jeho rukopisných záznamů stává mnohdy špatně čitelný, jednoduší masiv textů. I přes veškerou snahu se nám v několika případech nepodařilo rozluštit jednotlivá slova Palových zápisů. Na to vždy upozorňujeme vyznačením v hranatých závorkách, kde uvádíme také rozsah nečitelného místa. Hrantými závorkami též vyznačujeme naše významové doplňky. Při přepisu jsme se snažili udržet co nejvíce Palův styl, zasahovali jsme proto jen výjimečně do psaní spřežek nebo do interpunkce. Zároveň opravujeme zjevné přepisy, chybějící písmena a zjevné omyly, a dále též chyby v interpunkci. Podle platných *Pravidel českého pravopisu* upravujeme psaní některých slov (mj. sprotivení na zprotivení, kritisovat na kritizovat, vánoce na Vánoce). Ponecháváme však Palou používané infinitivy –ti, které jsou podle našeho názoru příznakové.